

การศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครู
ของกลุ่มประเทศอาเซียนในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู
A STUDY OF GUIDELINE FOR COLLABORATION BETWEEN TEACHER
EDUCATIONAL INSTITUTES IN ASEAN COUNTRIES FOR UPGRADING OF
TEACHER PROFESSIONAL STANDARD

ผู้วิจัย

ศิริพันธ์ ศรีวันยงค์¹ และคณะ²

Siriparn Sriwanyong

siriparnpop@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครูของกลุ่มประเทศอาเซียนในการยกระดับอาเซียนในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในการขับเคลื่อนนโยบายการผลิตครู และเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครูของกลุ่มประเทศอาเซียน โดยเก็บข้อมูลจากประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ บรูไนดารุสซาลาม และประเทศเวียดนาม มีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบความร่วมมือประกอบด้วยความร่วมมือด้านการวิจัย ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนนักศึกษา ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนคณาจารย์ ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรความร่วมมือในการพัฒนาการสอนทางไกล และความร่วมมือในการจัดประชุมระดับชาติ 2) ความเป็นไปได้ของแนวทางในการสร้างร่วมมือขึ้นต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน เช่น การสนับสนุนอย่างจริงจังของแต่ละประเทศความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนิสิตและคณาจารย์ และการพัฒนาคณาจารย์ให้มีความรู้ทางด้านเทคนิคการสอนการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการเรียนการสอน

คำสำคัญ : ความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครูกลุ่มประเทศอาเซียน

ABSTRACT

The aim of this research was to develop a model for collaboration between teacher educational institutes in Asean countries for upgrading of teacher professional standards and to investigate the possibility of academic collaboration among teacher educational institutes in Asean countries. Data were collected qualitatively by interviewing experts and scholars in education sciences from educational institutes in Thailand, Vietnam, Singapore, Malaysia, the Philippines, Indonesia, and Brunei Darussalam. The data were then analyzed by using content analysis. The results of this study showed that:

1. The model consisted of the following collaborations: research , student exchange, teaching staff exchange, joint curriculum development, joint distance teaching, and organizing international conference
2. The possibility of academic collaboration heavily depends on the following factors: government's support and subsidy, high English proficiency skills in students and teaching staffs, and staff development

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² ผศ.ดร.พาสณา จุลรัตน์, ดร.กัมปนาท บริบูรณ์, ดร.ประพิมพ์พงศ์ วัฒนรัตน์, ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์,

ดร.รจนา คลีฉายา, ดร.วรุณี สุภาพ, ดร.แจ่มจันทร์ ศรีอรุณรัมย์ อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

in curriculum design, teaching techniques, and teaching innovation.

Key word : Collaboration Between Teacher
Educational Institutes, Asean Countries

บทนำ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาฉบับแรก ส่งผลให้เกิดกระแสที่สร้างความตื่นตัวและความเคลื่อนไหวในการดำเนินงาน ทั้งต่อหน่วยงาน องค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักที่ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายของการปฏิรูปการศึกษาเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานทางการศึกษา รวมทั้งเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น โดยการปฏิรูปช่วงแรกเป็นการกำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน 4 ด้าน คือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาแต่ผลจากการปฏิรูปในทศวรรษแรก พบว่าประเด็นของการปฏิรูปที่ไม่ประสบความสำเร็จคือ การผลิตและพัฒนาครู ผู้บริหารสื่อและเทคโนโลยี เป็นต้น (สภาการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป.)

หลังจากการปฏิรูปรอบแรก จึงมีการวางแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยสาระสำคัญของข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง(พ.ศ. 2552-2561) กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษามี 4 ประการ ประกอบด้วยพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีระบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงสามารถดึงดูดคนเก่งคนดีมีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู คณาจารย์ มีปริมาณครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอตามเกณฑ์และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน

ขณะเดียวกันสามารถพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องมีสภาวะวิชาชีพที่เข้มแข็งบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความมั่นคงในอาชีพมีขวัญกำลังใจอยู่ได้อย่างยั่งยืนโดยมีแนวทางการปฏิรูปดังนี้ 1) พัฒนาระบบผลิตครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2) การพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาและ3) การใช้ครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

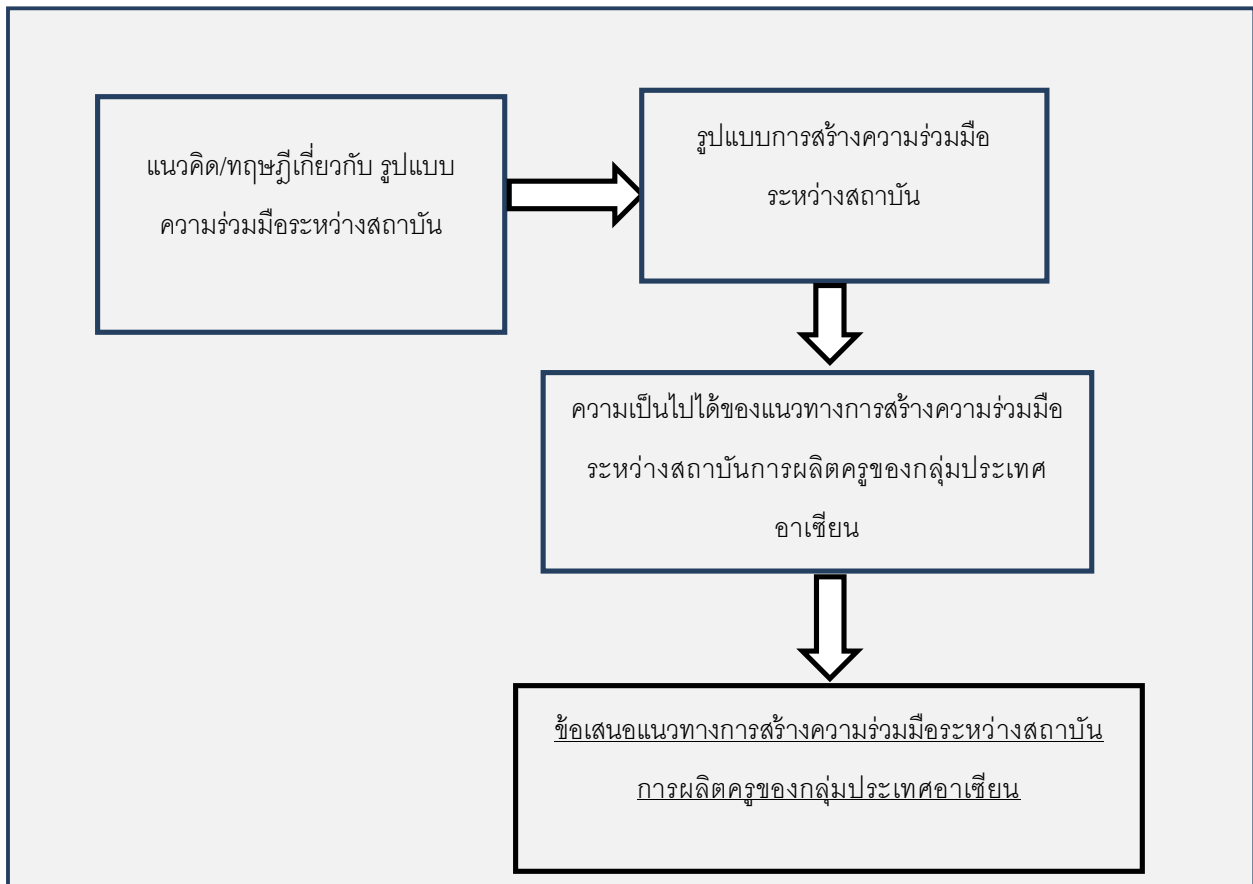
ปัจจุบันพบว่า ระบบการผลิตและพัฒนาครูยังมีปัญหา เช่น ในอีก 10-15 ปีข้างหน้า จะมีครูเกษียณประมาณ 2-2.8 แสนคน เฉลี่ยแล้วประมาณปีละ 2 หมื่นคน แต่ในขณะนี้มีการผลิตครูอยู่ปีละประมาณ 5 หมื่นคน หากยังมีการผลิตครูอยู่ในอัตราดังกล่าวหรือมากกว่า ใน 10 ปีข้างหน้าจะมีการผลิตครูเกินอยู่ประมาณ 3 แสนคน และในอีก 15 ปี ก็จะมีเกินอยู่ประมาณ 4.5 แสนคน หรือจะมีการผลิตครูมากถึง 2.5 เท่าของอัตราครูที่จะเกษียณ (กระทรวงศึกษาธิการ.2556)

อย่างไรก็ตามประเทศไทย และประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ยังประสบปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน ซึ่งอาจเนื่องมาจากการไม่ยอมรับสถานภาพอาชีพของคุณ และขาดการเสนอแรงจูงใจ และสวัสดิการต่างๆ โดยปัญหาเหล่านี้ได้มีการนำไปสู่การประชุมระหว่างกระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทย และ SEAMEO ในระหว่างวันที่ 16 – 18 มีนาคม 2553 โดยผู้เข้าร่วมล้วนแสดงความเห็นว่า ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการคัดเลือกครูที่มีคุณภาพเข้ามาวิชาชีพ และแม้ว่าครูเหล่านี้จะได้รับการฝึกการสอนที่มีคุณภาพ ตามหลักสูตรที่ถูกกำหนดจากกระทรวงศึกษาธิการแล้วก็ตาม แต่ปัญหาของขนาดชั้นเรียน ภาระงานที่จะมากจนเกินไป และสภาพแวดล้อมการสอนที่ไม่เอื้ออำนวย ต่างเป็นปัจจัยที่ทำให้การสอนของคุณครูมีคุณภาพด้อยลง ในขณะที่รัฐบาลได้ทุ่มเม็ดเงินจำนวนมหาศาลสู่การปฏิรูปการศึกษา

ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์เป็นพื้นที่ที่ครอบคลุมอาณาเขตถึง 4,875,068 ตารางกิโลเมตร โดยมีประเทศสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไน ดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย สาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพเมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย มาเลเซีย และเวียดนาม โดยมีประชากรรวมกันแล้วมากกว่า 540 ล้านคน โดยแต่ละประเทศไม่เพียงแต่จะแตกต่างกันในทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และระดับการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ ประเทศทั้ง 10 ประเทศให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อทำไปสู่เศรษฐกิจและสังคมที่ใช้ความรู้ ความชำนาญในการพัฒนา และไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจโลกด้วย ดังนั้น ประเทศทั้ง 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์กำลังมุ่งก้าวไปอย่างรวดเร็วในตลอดการแบ่งปันทางเศรษฐกิจของโลก จึงไม่มีประเทศใดจะแยกอยู่ตามลำพังได้ ดังนั้นประเทศทั้ง 10 ประเทศจึงเผชิญหน้าการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ การให้ความสำคัญของการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการแข่งขันการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และประชากรทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อนำไปพัฒนา คุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพ ด้วยสภาพปัญหาเหล่านี้ คณะผู้วิจัยเห็นว่าหากเรามีนโยบายการผลิตและพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพในการแข่งขันระดับอาเซียน และมีแนวทางความร่วมมือระหว่างสถาบันผลิตครูของกลุ่มประเทศอาเซียน จะทำให้ครูสามารถไปสอนในประเทศอื่นๆ ได้ และเนื่องจาก ประเทศไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียนได้ร่วมก่อตั้งประชาคมอาเซียนหรือประชาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations-ASEAN) และในปี พ.ศ. 2558 จะมีการลงนามรับรอง “ร่างกฎบัตรอาเซียน” (ASEAN Charter) เพื่อใช้เป็นกติกาในการอยู่ร่วมกันที่เน้นความยึดมั่นในหลักการแห่งประชาธิปไตย

หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลการเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวของอาเซียนส่งผลให้เกิดความพยายามในการขับเคลื่อนและเตรียมการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้ทันตามกำหนดเวลาดังกล่าวในทุกมิติอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจังมากยิ่งขึ้นจากความสำคัญทางการจัดการศึกษาของประเทศอาเซียนด้วยสภาพปัญหาและความสำคัญของการรวมตัวของกลุ่มประเทศอาเซียน คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงรูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในการขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนาครูไปสู่การปฏิบัติ และศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครูของกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อใช้จัดทำข้อเสนอแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครูของกลุ่มประเทศอาเซียนในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูต่อไป

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ กรอบแนวความคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในการขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนาครูไปสู่การปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครูของกลุ่มประเทศอาเซียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและผลิตครู จากทั้ง 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ได้แก่ คมบอดี รองคมบอดี ผู้ช่วยคมบอดี ประธานหลักสูตร และอาจารย์ที่รับผิดชอบด้าน

นโยบายการผลิตและพัฒนาครูของกลุ่มประเทศอาเซียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากประเทศเวียดนาม 1 คน มาเลเซีย 6 คน อินโดนีเซีย 10 คน สิงคโปร์ 1 คน บรูไนดารุสซาลาม 2 คน ฟิลิปปินส์ 1 คน และประเทศไทย 2 คน

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนา และผลิตครูจากประเทศดังต่อไปนี้ บรูไน ดารุสซาลาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย มาเลเซีย และเวียดนาม โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลตามความเป็นจริง โดยความสมัครใจ และอธิบายการตอบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้เข้าใจ หากผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้รู้สึกไม่

สะดวกใจในการให้ข้อมูล สามารถยุติการให้ข้อมูลได้ตลอดเวลา การให้ข้อมูลนี้ถือเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลจะเป็นภาพรวมไม่ระบุชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ส่วนประเทศสาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพเมียนมาร์ และกัมพูชานั้น ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อแต่ไม่ได้รับการตอบรับให้เดินทางไปสัมภาษณ์

ระยะเวลาที่เก็บข้อมูลตั้งแต่ 1 มีนาคม 2558 ถึง 1 มีนาคม 2559

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตงานวิจัย

2. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในประเด็นของรูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในการขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนาครูไปสู่การปฏิบัติและศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครูของกลุ่มประเทศอาเซียน ศึกษาจากทั้งเอกสารงานวิจัย บทความ หนังสือ บันทึกจากสื่อสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์และจากการสัมภาษณ์การสนทนากลุ่มของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดที่ศึกษา

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้อง เทียบตรง เชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความชัดเจนของภาษาที่ใช้ แบบปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แบบสอบถามมีคำถามหลัก ข้อ ดังนี้

- 4.1 ความร่วมมือในการทำวิจัย
- 4.2 ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนนักเรียน
- 4.3 ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนคณาจารย์
- 4.4 ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตร
- 4.5 ความร่วมมือในการให้ใบประกอบวิชา ชีพครูในการสอนในกลุ่มประเทศสมาชิก
- 4.6 ความร่วมมือในการพัฒนาการสอนทางไกล
- 4.7 ความร่วมมือในการจัดการประชุมระดับนานาชาติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร, สัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม

2. สร้างข้อเสนอแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครูของกลุ่มประเทศอาเซียนในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู

3. สรุปและจัดทำข้อเสนอแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครูของกลุ่มประเทศอาเซียนในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู

สรุปการวิจัย

1. ความร่วมมือด้านการวิจัยในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

ทุกประเทศที่คณะวิจัยได้ไปสัมภาษณ์นั้นต่างมีความสนใจในการทำวิจัยร่วมกันในกลุ่มประเทศสมาชิก เนื่องด้วยการทำวิจัยเป็นขั้นตอนในการนำไปสู่การแสวงหาความรู้ใหม่ โดยเฉพาะทางด้านการศึกษานั้น การวิจัยทางการศึกษายังมีน้อยในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และการวิจัยยังนำไปสู่การพัฒนา และการประยุกต์ นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนให้มีความยั่งยืน และสามารถพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพเพื่อนำไปสู่ประชากรที่มีความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกได้ด้วย และการทำวิจัยร่วมกันนั้น ประเทศต่างๆ ต้องมีหน้าที่ในการช่วยเหลือระดมทุน โดยรัฐบาลของแต่ละประเทศควรให้ความสำคัญจัดสรรลงทุนในงบประมาณการวิจัย รวมถึงองค์กรเอกชนต่างๆ ที่ควรช่วยในการส่งเสริมการลงทุน หรือสนับสนุนทุนการวิจัย ส่วนปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการร่วมมือการวิจัย คือ การมีหัวข้อที่สนใจร่วมกัน ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือความสนใจเฉพาะด้านของผู้ร่วมวิจัย ตลอดจนการพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้ร่วมวิจัยให้มีความสามารถที่ยั่งยืนเพื่อนำไปสู่การสร้างงานวิจัยใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ไม่ใช่มองว่าการทำวิจัยร่วมกันเป็นหน้าที่ แต่ผู้วิจัยต้องตระหนักร่วมกันว่าการทำวิจัยเป็นการสร้างองค์ความรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และมีประโยชน์ต่อวงการศึกษาค

ในการร่วมมือด้านการวิจัยนั้น หลายประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ผู้วิจัยต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับดีมาก เนื่องด้วยการทำวิจัยที่เป็นในระดับนานาชาติจำเป็นต้องมีการตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลที่เป็นที่ยอมรับในวงการการศึกษา และในการเผยแพร่งานวิจัยนั้นควรได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติที่เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มประเทศสมาชิกบางประเทศยังได้เสนอว่าก่อนจะร่วมทำการศึกษาวิจัยประเทศสมาชิกควรได้ตกลงในข้อบันทึก ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถาบัน เนื้อหาข้อสรุปว่าแต่ละสถาบัน โรงเรียนมีความสนใจในการทำงานวิจัยในลักษณะใด และร่วมมือกันทำวิจัยในหัวข้อใด

2. ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

ผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มประเทศสมาชิกได้ลงความเห็นว่าการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในกลุ่มประเทศสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากการเปิดโอกาสให้นักศึกษาในแต่ละประเทศได้มีโอกาสเดินทาง เพื่อเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ และคณาจารย์ในต่างประเทศ ตลอดจนสามารถสร้างความสัมพันธ์กับนักศึกษาในสถาบันของแต่ละประเทศที่ตนเองได้มีโอกาสไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญในสมาชิกบางประเทศได้ระบุว่านักศึกษาที่จะเดินทางไปแลกเปลี่ยนนั้น จะต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษที่ดี เพื่อไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสื่อสาร รวมถึงการแลกเปลี่ยนนักศึกษานั้นควรแลกเปลี่ยนนักศึกษาที่อยู่ในหลักสูตรที่มีมาตรฐานเท่าเทียมกัน และระยะเวลาในการแลกเปลี่ยนนั้นควรเป็นระยะไม่น้อยกว่าหนึ่งภาคการศึกษา แต่ไม่ควรเกินกว่า 1 ปี ในการแลกเปลี่ยนระดับนักศึกษานั้น ยังมีประเด็นที่แต่ละประเทศควรคำนึงถึง เช่น ที่พักอาศัย ค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียน ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การประกันภัยและอุบัติเหตุ โดยประเทศสมาชิกอาจจัดหาที่

พักอาศัยให้แก่นักเรียนและเปลี่ยน โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรืออาจคิดค่าใช้จ่ายในราคาถูก อาจให้มีการยกเว้นค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนรายวิชาที่นักศึกษาแลกเปลี่ยนที่มีความต้องการเข้าเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองต้องการ ส่วนค่าใช้จ่ายในการเดินทางในการมาแต่ละประเทศนั้น นักศึกษาควรจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเดินทางของตนเอง ควรมีการแต่งตั้งอาจารย์ผู้ดูแลนักศึกษาที่แลกเปลี่ยนในทั้ง 2 ประเทศ

นักศึกษาที่เดินทางมาแลกเปลี่ยนนั้น อาจมาแลกเปลี่ยนในรูปแบบของการเข้ามาศึกษาในบางรายวิชาร่วมกับนักศึกษาในประเทศนั้น และถ้าเป็นนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ควรมีการทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อที่ตนเองสนใจกับสถาบันที่จะไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยสถาบันนั้นต้องให้ความยินยอมในการควบคุมดูแลการทำวิจัยนั้น

3. ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนคณาจารย์

ผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนต่างเห็นด้วยกับการให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนคณาจารย์ เนื่องด้วยเป็นการสร้างโอกาสให้คณาจารย์ในกลุ่มประเทศสมาชิกสามารถได้เรียนรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้วิชาการการทำวิจัย และตลอดจนการเรียนรู้เทคนิค วิธีการสอนการจัดหลักสูตร เพื่อให้เกิดความทันสมัย ตลอดจนเป็นการสร้างเครือข่ายในหมู่คณาจารย์ที่มาจากในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญในบางประเทศได้ระบุว่า การแลกเปลี่ยนคณาจารย์นั้นเป็นสิ่งสำคัญ แต่คณาจารย์จะต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษที่ดีมาก และต้องสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยที่มีมาตรฐานการศึกษาในระดับเดียวกัน รวมถึงระยะเวลาในการแลกเปลี่ยน ผู้เชี่ยวชาญในบางประเทศได้ระบุว่าควรมีการแลกเปลี่ยนให้คณาจารย์ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ในประเทศคู่สัญญาอย่างน้อย 1 ปี นอกจากนั้นประเทศคู่สัญญาจะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่าย กิจกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่พักอาศัย และโครงการทำวิจัย

4. ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตร์

ผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มประเทศอาเซียนต่างยอมรับว่าการร่วมมือการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตร์เป็นหนทางหนึ่งในการยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอน วิชาชีพครูในระดับอุดมศึกษา เนื่องด้วยแนวการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตร์นั้นมีปัจจัยอื่นๆ ที่ต้องคำนึงถึง เช่น วัฒนธรรม สังคมประเพณี การเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ต่างมีอิทธิพลต่อการสร้างหลักสูตรศึกษาศาสตร์ของแต่ละประเทศ เป็นการกำหนดทิศทางความต้องการพัฒนากำลังคน เพื่อพัฒนาประเทศนั้น เป็นปัจจัยกำหนดการรับคุณสมบัติ และความสามารถผู้เข้ามาศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ เป็นต้น

ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตร์ร่วมกันนั้น แต่ละประเทศต้องศึกษา และตกลงร่วมกันถึงมาตรฐานของหลักสูตร และหลักสูตรต้องมีการพัฒนาเป็นไปตามเกณฑ์ และข้อตกลงที่ประเทศคู่สัญญาได้ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญจากประเทศบรูไน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ระบุว่า แม้ว่าในขณะนี้ทุกประเทศยังไม่มี การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตร์ร่วมกัน แต่นิสิตของแต่ละประเทศอาจสามารถเข้ามาศึกษาในประเทศคู่สัญญา และโอนเทียบหน่วยกิตกันได้โดยสามารถนำหน่วยกิตในประเทศที่ตนเองเรียน โอนเทียบกับหลักสูตรของประเทศตนเอง

อนึ่งในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันนั้น ยังต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการเรียนในระดับต่างๆ กัน คือระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งในแต่ละประเทศเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับยังมีความแตกต่างกัน ตลอดจนเกณฑ์ในการรับนักศึกษาเข้าศึกษา และข้อกำหนดต่างๆ ในการสำเร็จการศึกษา

5. ความร่วมมือในการใช้ใบประกอบวิชาชีพครูในการสอนในกลุ่มประเทศสมาชิก

ผู้เชี่ยวชาญในบางประเทศได้ระบุว่า การที่แต่ละประเทศสมาชิกจะออกใบประกอบวิชาชีพครู เพื่อให้ครู

ในประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถไปสอนในโรงเรียนในประเทศสมาชิกได้นั้น ยังเป็นเรื่องที่ยังยากในเชิงปฏิบัติ เพราะการออกใบประกอบวิชาชีพครูให้แก่ครูต่างชาตินั้นขึ้นอยู่กับนโยบายการศึกษาของแต่ละประเทศ เพราะแต่ละประเทศต่างมีมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน และหลักสูตรในการประกอบอาชีพครูต่างกัน แต่ผู้เชี่ยวชาญจากประเทศสิงคโปร์ระบุว่า การให้ใบประกอบวิชาชีพครูในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน อาจเป็นไปได้โดยการจัดหลักสูตรทางวิชาชีพครูในสถาบันการศึกษาให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน รวมถึงการจัดการฝึกหัดครู การจัดการสอนในชั้นเรียน และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับดีมาก รวมถึงความสามารถในการใช้ภาษาของประเทศกลุ่มสมาชิกอาเซียนอีกหนึ่งภาษา ถ้าสถาบันการศึกษาสามารถจัดให้นักศึกษาสามารถจัดให้นักศึกษาสามารถมีคุณสมบัติดังกล่าวได้ จะความเป็นไปได้ที่นักศึกษาวิชาชีพครูจะสามารถได้รับใบประกอบวิชาชีพครูที่ออกจากประเทศที่อยู่ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้

6. ความร่วมมือในการพัฒนาการสอนทางไกลในกลุ่มประเทศอาเซียน

ผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มประเทศสมาชิกต่างกล่าวว่า การพัฒนาการสอนทางไกลร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มโอกาส การให้นักศึกษาได้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนการสอน การแสวงหาความรู้จากประเทศกลุ่มสมาชิกอื่น โดยไม่จำเป็นต้องเดินทาง และเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก และนักศึกษายังสามารถใช้เทคโนโลยี เพื่อการเข้าถึงความรู้ และการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนนี้ สถาบันการจัดการฝึกหัดครูในประเทศฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เวียดนาม และระบบทางไกลที่มีนักศึกษาสามารถเรียนในรายวิชาในต่างประเทศได้ รวมถึงนักศึกษาได้ใช้โปรแกรมการประชุมผ่านทางวิดีโอ ส่วนประเทศสิงคโปร์นั้น ได้มีการพัฒนาระบบโปรแกรมแบบ E-learning ซึ่งมี Platform ต่างๆ ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ นักศึกษาสามารถเข้าถึงบทเรียนได้ง่าย และอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่างๆ ได้พยายามพัฒนาระบบ

E-learning ในทุกรายวิชาที่ตนเองสอน เพื่อให้นักศึกษาสามารถได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน อย่างไรก็ตามถ้ามีการพัฒนาการสอนทางไกลร่วมกัน กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนต้องมีการพัฒนาเตรียมความพร้อมอาจารย์ ผู้สอนให้เข้าใจการจัดการเรียนการสอนระบบทางไกล และต้องมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีสมรรถนะใกล้เคียงกันด้วย

7. ความร่วมมือในการจัดการประชุมระดับนานาชาติ

ผู้เชี่ยวชาญในประเทศกลุ่มสมาชิกอาเซียนต่างลงความเห็นว่าการจัดประชุมระดับนานาชาติร่วมกันเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ เนื่องด้วยการจัดประชุมระดับนานาชาติร่วมกันเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ เนื่องด้วยการจัดประชุมระดับนานาชาติจะเป็นการที่ประเทศสมาชิกสามารถมีกิจกรรมทางวิชาการร่วมกัน และเผยแพร่องค์ความรู้ในที่ประชุม อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เข้าร่วมประชุมได้เป็นจำนวนมาก ตลอดจนผู้ประชุมยังมีโอกาสได้ซักถามพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้และสร้างเครือข่ายกับสมาชิกอื่นในที่ประชุม และเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาก่อให้เกิดการนำเสนองานวิจัยใหม่ๆ เพื่อเผยแพร่แก่สาธารณชน

ในการจัดประชุมระดับนานาชาตินั้น ประเทศกลุ่มสมาชิกต้องมีการวางแผนร่วมกันล่วงหน้า โดยแต่ละประเทศอาจเป็นเจ้าของเดี่ยว หรือเจ้าภาพร่วมในการจัดงาน ตลอดจนหัวข้อที่จะจัดประชุมเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม และยังคงต้องพิจารณาถึงกำลังคน และเจ้าหน้าที่ในการจัดงานงบประมาณ และทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นในการจัดประชุม

จากการสังเคราะห์และรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสร้างรูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครูของกลุ่มประเทศอาเซียน ดังรูปแบบดังนี้

รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตของกลุ่มประเทศอาเซียน

การอภิปรายผล

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำงานเกี่ยวข้องกับกรับการพัฒนา และครูทั้ง 7 ประเทศ อันได้แก่ ประเทศไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เวียดนาม และบรูไนดารุสซาลาม นั้น ในด้านการร่วมมือระหว่างสถาบันในการผลิตครูแต่ละประเทศได้ให้ความเห็นว่า

1. ควรมองจุดเด่นแต่ละประเทศในอาเซียนในเรื่องการเรียน การสอนภาษาอังกฤษ ประเทศที่เด่นคือประเทศสิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ อาจจะมีการระดมทรัพยากรจากทุกองค์กรในแต่ละประเทศมานำเสนอว่าแต่ละประเทศมีความชำนาญ หรือโดดเด่นทางด้านใด

2. ทำความร่วมมืออย่างจริงจังกับมหาวิทยาลัยด้านการผลิตครู ในด้านการวิจัย การแลกเปลี่ยนบุคลากร การแลกเปลี่ยนนิสิต การจัดสวัสดิการด้านต่างๆ ให้กับบุคลากรแต่ละประเทศในการเดินทางแลกเปลี่ยน เยี่ยมเยียนในต่างประเทศ และจัดเตรียมความพร้อมในการต้อนรับบุคลากรของประเทศอาเซียนเหล่านั้น ที่มาแลกเปลี่ยนกับประเทศไทย และมีการแลกเปลี่ยนนิสิตครู ซึ่งอาจจะเรียนชั้นปี 1 หรือชั้นปีที่ 2 ในประเทศไทย และเดินทางไปเรียน หรือฝึกสอนในต่างประเทศ สำหรับการแลกเปลี่ยนคณาจารย์เพื่อการพัฒนาอาจารย์ให้มี

ประสิทธิภาพโดยการส่งเสริมให้คณาจารย์ไปศึกษาแลกเปลี่ยนในประเทศที่มีศาสตร์ หรือองค์ความรู้ที่โดดเด่น โดยอาจารย์ที่เดินทางไปดูงานจะต้องได้รับเงินสวัสดิการ และการดูแลที่พอเพียงในการเดินทาง

3. ในแนวทางการเป็นไปได้ในการร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครูนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดในการเตรียมความพร้อม คือการสร้างความเข้มแข็งทางภาษาอังกฤษ ทั้งสี่ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน ให้แก่นิสิต และคณาจารย์ในการสร้างความชำนาญ และความคล่องในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลาง และยังรวมถึงความสามารถในการสื่อสารภาษาท้องถิ่นของประเทศที่นิสิต และคณาจารย์จะไปทำการแลกเปลี่ยน รวมถึงการสร้างความเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ

4. รัฐบาลในแต่ละประเทศควรมีมาตรการงบประมาณ และความตั้งใจจริงในการให้ความสนับสนุนช่วยเหลือโครงการความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนครู อาจารย์ และนิสิต ตลอดจนโครงการสร้างการวิจัยร่วมกันของสถาบันผลิตครูในประเทศคู่สัญญา จากการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ จะเห็นได้ว่างบประมาณที่รัฐบาลในแต่ละประเทศที่ใช้ในการสนับสนุนการจัดการความร่วมมือระหว่างสถาบันผลิตครูนั้น ยังไม่มีการจัดงบประมาณ

ต่างหาก หรือมีจำนวนมากพอที่จะก่อให้เกิดการดำเนินงานที่ยั่งยืนได้ สถาบันการผลิตครูแต่ละประเทศจำเป็นต้องขวนขวายหางบประมาณเพื่อนำมาสนับสนุนกิจกรรมนี้กันเอง

5. ต้องมีการพัฒนาผู้สอนให้มีการเรียนรู้รูปแบบการสอนเทคนิคการสอนใหม่ๆ และนำไปใช้ได้ อย่างจริงจัง เพื่อนำไปพัฒนานิสิต และสามารถนำความรู้ นี้ไปแลกเปลี่ยนกับสถาบันการผลิตครูอื่น รวมถึงการ คิดค้นนวัตกรรมวิธีการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยีในการ ติดต่อสื่อสาร เนื่องด้วยการสร้างความร่วมมือนั้น การ สื่อสารเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ความรวดเร็วและนำการ เปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ต่างๆ ล้วนแต่ต้องอาศัยเทคโนโลยี ในการสื่อสาร เพื่ออำนวยความสะดวก และติดตาม เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงได้ทันทุกที่

ข้อเสนอแนะ

1. การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครูในอาเซียน ควรได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลของ แต่ละประเทศอย่างจริงจัง โดยรัฐบาลของแต่ละประเทศ อาจเป็นตัวกลางในการริเริ่มสร้างการเจรจาความร่วมมือ ในระดับประเทศ

2. การผลิตครูในแต่ละประเทศควรหาวิธีในการ คัดเลือก และแสวงหาผู้ที่เข้ามาเรียนวิชาชีพครู ให้เป็นผู้ที่ มีความสามารถสูง โดยการสร้างหลักประกันการทำงาน รายได้ที่เพียงพอ ตลอดจนมองเห็นโอกาสความก้าวหน้า ในการประกอบอาชีพครู จึงจะทำให้เกิดครูที่มีศักยภาพ และความสามารถสูงในการสร้างแนวคิด วิธีการสอน ใหม่ๆ ตลอดจนนวัตกรรมเพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในระดับนานาชาติ และคณาจารย์สถาบันผลิตครู ในแต่ละประเทศ

3. ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะ ภาษาอังกฤษของนิสิตครู และคณาจารย์ของสถาบันผลิต ครูในแต่ละประเทศอย่างจริงจัง และทักษะนั้นควรอยู่ใน ระดับที่สามารถเขียนวิจัย และติดต่อสื่อสารอย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การร่วมมือการสร้างงานวิจัยที่มี

คุณภาพ ตลอดจนสามารถเผยแพร่สู่วงการวิชาการใน ระดับนานาชาติได้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). **นโยบายใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา.** สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2558, จาก <http://www.ubo.ac.th/web/jiles-up/6f201506215384986.pdf>.
- วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนาและคณะ. (2557). **โครงการวิจัยเปรียบเทียบพัฒนาการด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาประเทศเวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย.** รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561).** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Quimbo T Ana Maria and Sulabo C Evangeling.(2014). **Research productivity and its policy implication in higher education institution.** Studies in Higher Education. 39(10) : 1955-1971.
- Ng Dicky. (2011). **Indonesian primary teachers' mathematical knowledge for teaching geometry implications foreducation policy and teacher preparation program.** Asia-Pacific Journal of Teacher Education. 39(2) : 151-164.
- Rasmussen Jens & Martin Bayer. (2014). **Comparative study of teaching content in teacher education programs in Canada Denmark Finland and Singapore.** J. Curriculum Studies.46(6) : 798-818.
- _____. **Memorandum of Understanding on The ASEAN Cyber University Project.** Retrieved on 15 February, 2015 from <http://www.aunsec.org/mouandpartnership/5MOUASEANCyberUniversityProject.pdf>
- _____. **Agreement between the United States of America and Malaysia extending the memorandum of understanding of August 8, 2012, effected by exchange of notes at Kuala Lumpur and Putrajaya, April 8 and 11, 2014.** Memorandum of Understanding between the Government of the United States of America and the Government of Malaysia on the Fulbright English Teaching Assistant_Program. Retrieved on 16 February, 2015 from <http://permanent.access.gpo.gov/gpo56938/228333.pdf>